

ΚΩΣΤΑΣ ΣΗΜΙΤΗΣ

(Μέλος του Εκτελεστικού Γραφείου του ΠΑΣΟΚ)

«ΜΕ ΣΥΚΟΦΑΝΤΟΥΝ ΜΕ ΤΑ ΚΕΝΤΡΟΔΕΞΙΑ ΣΕΝΑΡΙΑ...»

Ο μελλοντικός ηγέτης του ΠΑΣΟΚ δεν πρέπει να είναι κατ' εικόνα και ομοίωση του Ανδρέα Παπανδρέου. Ο αιρετικός λόγος του «Ευρωπαίου» του ΠΑΣΟΚ ξαφνιάζει με την ευθύτητά του. «Άλλο το 1975 και άλλο το 1991», τονίζει ο δελφίνος που λέει ότι απεχθάνεται τη λέξη «αρχηγός». Προτιμά τον όρο «επικεφαλής», τον οποίο περιγράφει ως ένα «καλό διευθυντή ορχήστρας». Ίσως σοκάρει τους «συντρόφους» του, αλλά εκείνος δεν υποστηρίζει με κατηγορηματικότητα ότι το ΠΑΣΟΚ είναι σήμερα πρώτο κόμμα: «Κι αν δεν είμαστε πρώτο κόμμα, έχουμε τη δυνατότητα να γίνουμε», επισημαίνει και στηλιτεύει τη στάση «αυτοϊκανοποίησης» των στελεχών του Κινήματος. Δηλώνει ρεαλιστής, έστω κι αν αυτό σημαίνει πολλάκις αποστασιοποίηση από την κομματική γραμμή. Η Ν.Δ., προβλέπει, θα εξαντλήσει την τετραετία — όταν ο Α. Παπανδρέου θεωρεί βέβαιες τις εκλογές το Μάρτιο. Ο πρσός Σημίτης «σκοτεινιάζει» όταν βλέπει το ονομά του στα κεντροδεξιά σενάρια και τα πυρά του αγγίζουν και τη Χαρ. Τρικούπη: «Με συκοφαντούν. Ορισμένοι πιστεύουν ότι όλα είναι θεμιτά στην εσωκομματική διαμάχη», ξεσπά και υπογραμμίζει ότι ο κόσμος αποστρέφεται την πολιτική και θεωρεί μίζερους και ανεπαρκείς τους πολιτικούς. Επιμένει και τώρα ότι έπρεπε να γίνει «η δική των δικών», αλλά για πρώτη φορά προειδοποιεί ότι και οι δικαστικές αποφάσεις

Ο Κώστας Σημίτης δεν έριξε τώρα τους τόνους. Τώρα που πολλοί πιστεύουν ότι οι φωνές δεν βοηθούν μια χώρα που κλυδωνίζεται από βαθιά. Υπήρξε ανέκαθεν πολιτικός με «ευρωπαϊκό προφίλ». Ρεαλιστής όταν δεν δέχεται με ευκολία ότι το ΠΑΣΟΚ είναι ήδη πρώτο κόμμα, «μπορεί να γίνει πάντως», λέει. Και κατηγορηματικός όταν αναφέρεται στους εσωκομματικούς του αντιπάλους: «Με συκοφαντούν με τα κεντροδεξιά σενάρια». Στο επίμαχο θέμα της διαδοχής είναι απόλυτος: «Έχουμε αρχηγό. Θεωρώ πάντως τη διαδοχολογία την άλλη πλευρά της νοοτροπίας του αρχηγισμού...».

του Χρήστου Παναγιωτόπουλου
Φωτ.: Βαγγέλης Ζαβός

κρίνονται. Όταν του ζητάμε να σχολιάσει την άποψη ότι στο ΠΑΣΟΚ υπάρχει «κενό εξουσίας» δύσκολα κρύβει ένα σκωπτικό χαμόγελο: «Όχι μόνο δεν υπάρχει κενό, αλλά υπάρχει υπερσυγκεντρωτισμός εξουσίας...».

— **Κύριε Σημίτη, το ΠΑΣΟΚ ζητά «εδώ και τώρα» εκλογές. Μάλιστα, ο κ. Παπανδρέου — αλλά και άλλα στελέχη του κόμματός σας — προβλέπουν ότι το αργότερο ως την ερχόμενη άνοιξη θα στηθούν κάλπες.**

Ποια είναι η δική σας εκτίμηση;

— Δεν νομίζω ότι ο κ. Μητσοτάκης θα επιδιώξει εκλογές πριν από το τέλος της τετραετίας. Αυτό θα εξαρτηθεί πάντως και από τη λαϊκή αντίδραση, αλλά και από την κινητοποίηση του ΠΑΣΟΚ. Στη Νέα Δημοκρατία αυτό που κυριαρχεί σήμερα είναι η επιθυμία διατήρησης της εξουσίας. Πιστεύω, λοιπόν, ότι δεν θα έχουν συγκεκριμένο αποτέλεσμα και οι κινήσεις αμφισβήτησης του κ. Μητσοτάκη.

— **Δεν θεωρείτε, δηλαδή, ορατό το ενδεχόμενο αλλαγής στην ηγεσία του κυβερνώντος κόμματος;**

— Όχι. Η εμπειρία από τις πολιτικές εξελίξεις στην Ελλάδα δείχνει ότι τα κόμματα δεν αλλάζουν επικεφαλής στη διάρκεια της κυβερνητικής τους θητείας. Σε αλλαγή ηγεσίας προχωρούν μετά από εκλογικές αποτυχίες.

— **Να επανέλθουμε στο ΠΑΣΟΚ και στην εμμονή του στην πρόωρη προσφυγή στις κάλπες. Τι έχει αλλάξει από το '89 που σας καταψήφισε το εκλογικό σώμα, ώστε να προβάλλεται ένα τέτοιο αίτημα;**

— Έχουμε κατ' αρχήν μια κυβέρνηση της Δεξιάς, η οποία απέδειξε ότι δεν μπορεί να λύσει τα οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα του τόπου. Μια κυβέρνηση που όχι μόνο δεν είχε νέες ιδέες, νέο πρόγραμμα και νέο σχέδιο, αλλά δεν είχε καν ιδέες. Έχει επίσης γίνει συνείδηση σε όλους ότι η χώρα αντιμε-

“ Με αναμειγνύουν στα κεντροδεξιά σενάρια για να με συκοφαντήσουν. Μερικοί πιστεύουν ότι στην εσωκομματική διαμάχη όλα είναι θεμιτά ”

τωπίζει μείζονα οικονομική κρίση και είναι για τούτο αναγκαία μια αποτελεσματική πολιτική για τη σταθεροποίηση και την ανάπτυξη. Σε ό,τι αφορά το ΠΑΣΟΚ: αναγνωρίσαμε τα λάθη του παρελθόντος, συνειδητοποιήσαμε ότι η πολιτική μας πρέπει να είναι πιο ρεαλιστική, ότι απαιτείται καλύτερη διαχείριση των πόρων. Έχουν ήδη διατυπωθεί κατευθύνσεις για το πώς πρέπει να χειριστούμε βασικά προβλήματα, όπως το οικονομικό, τα θέματα της κοινωνικής ασφάλισης και της δημόσιας διοίκησης. Ακόμα έχει γίνει στο ΠΑΣΟΚ, σε αρκετό βαθμό, ανανέωση προσώπων. Η Κοινοβουλευτική Ομάδα έχει ανανεωθεί, όπως και η Κεντρική Επιτροπή.

— *Κύριε Σημίτη, όλοι γνωρίζουν ότι η πολιτική στα κόμματα — και ειδικώς στο ΠΑΣΟΚ — δεν ασκείται ούτε από την Κοινοβουλευτική Ομάδα ούτε από την Κεντρική Επιτροπή. Ασκείται από την ηγετική του ομάδα, που δεν έχει αλλάξει στο παραμικρό: τα ίδια πρόσωπα στους ίδιους ρόλους...*

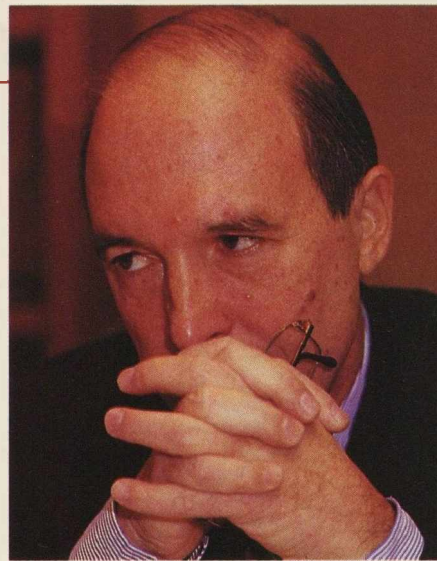
— Η πολιτική ασκείται σε κάποιο βαθμό και από αυτά τα δύο συλλογικά όργανα. Το κλίμα και οι αντιδράσεις στα όργανα αυτά παίζουν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της πολιτικής. Βεβαίως, είναι αλήθεια ότι ο πρόεδρος και το Εκτελεστικό Γραφείο προέρχονται από την ίδια ηγετική ομάδα που υπήρχε και πριν το '89. Πιστεύω, όμως, ότι ο λαός αποδοκιμάζοντας πολιτικές και πρακτικές μας, έδωσε το μήνυμα ότι απαιτείται αλλαγή στάσης. Και εμείς πήραμε το μήνυμα.

— *Το ερώτημα που γεννάται είναι ποιες εγγυήσεις υπάρχουν ότι τα ίδια πρόσωπα θα ακολουθήσουν μια διαφορετική πολιτική;*

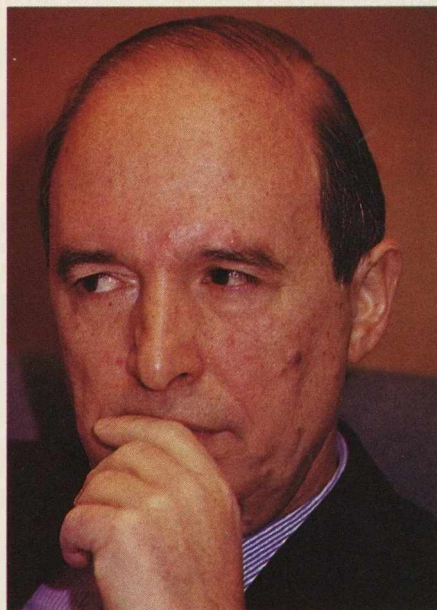
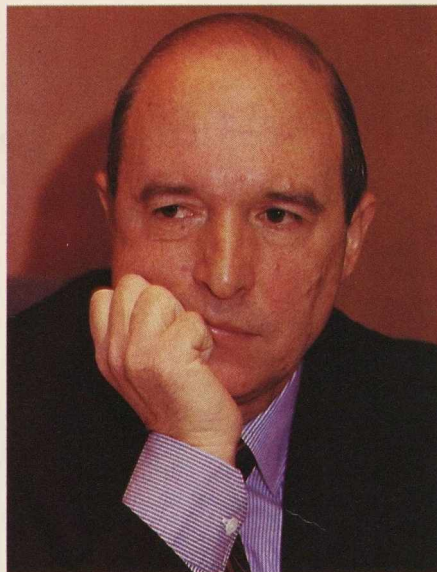
— Η πολιτική δεν είναι συναλλαγή, όπου συμμετέχουν τράπεζες και εκδίδουν εγγυητικές επιστολές. Δεν μπορεί, λοιπόν, να υπάρξουν εγγυήσεις για τη στάση ενός κόμματος και ορισμένων προσώπων. Ο λαός θα κρίνει με βάση τις θέσεις και την πορεία ενός κόμματος στην αντιπολίτευση αν το κόμμα αυτό μπορεί ως κυβέρνηση να δώσει μια άλλη προοπτική. Το ΠΑΣΟΚ είναι φορέας αλλαγής, ενώ η Νέα Δημοκρατία εκφράζει τη στασιμότητα.

— *Εσείς είστε ικανοποιημένος από το κείμενο προγραμματικών κατευθύνσεων που παρουσίασε το ΠΑΣΟΚ;*

— Σίγουρα οι προγραμματικές κατευθύνσεις σε πολλά σημεία είναι γενικόλογες, σε πολλά σημεία δεν είναι ικανοποιητικές. Όμως, ένα πρόγραμμα δεν είναι απλώς ένα κείμενο. Είναι μια συνεχής διεργασία διερεύνησης των προβλημάτων και αναζήτησης των λύσεων. Έχουμε συνειδητοποιήσει ότι δεν αρκούν τα συνθήματα και οι γενικόλογες διακηρύξεις. Υπάρχει συ-

“ Το ΠΑΣΟΚ μερικώς δεν έχει καταφέρει να ανακτήσει την αξιοπιστία του. Σε ορισμένα κοινωνικά στρώματα υπάρχουν πολλές αμφιβολίες ”

ναίσθηση, τουλάχιστον σε ένα μεγάλο μέρος του Κινήματος, ότι η παλιά πολιτική των ευκολογιών και του βερμπαλισμού μπορεί να δημιουργήσει μεγάλες δυσκολίες. Έχει γίνει συνείδηση ότι πρέπει να δημιουργηθεί ένα ρεύμα πλειοψηφίας γύρω από συγκεκριμένες θέσεις.

— *Δηλαδή δεν πιστεύετε ότι αυτή τη στιγμή το ΠΑΣΟΚ είναι πρώτο κόμμα;*

— Το αν η μία σφυγμομέτρηση ή η άλλη οδηγεί στο συμπέρασμα ότι το ΠΑΣΟΚ είναι πρώτο κόμμα δεν πρέπει να μας επηρεάζει, γιατί ο στόχος μας είναι να γίνουμε πρώτο κόμμα. Εν πάση περιπτώσει, το ΠΑΣΟΚ αν δεν είναι πρώτο κόμμα έχει τη δυνατότητα να γίνει.

— *Όλες οι δημοσκοπήσεις καταγράφουν μια εκτεταμένη δυσαρέσκεια απέναντι στην κυβερνητική πολιτική. Όμως τα εκλογικά κέρδη του ΠΑΣΟΚ είναι ως τώρα πολύ μικρά. Αυτό δεν σημαίνει ότι αντιμετωπίζετε πρόβλημα αξιοπιστίας;*

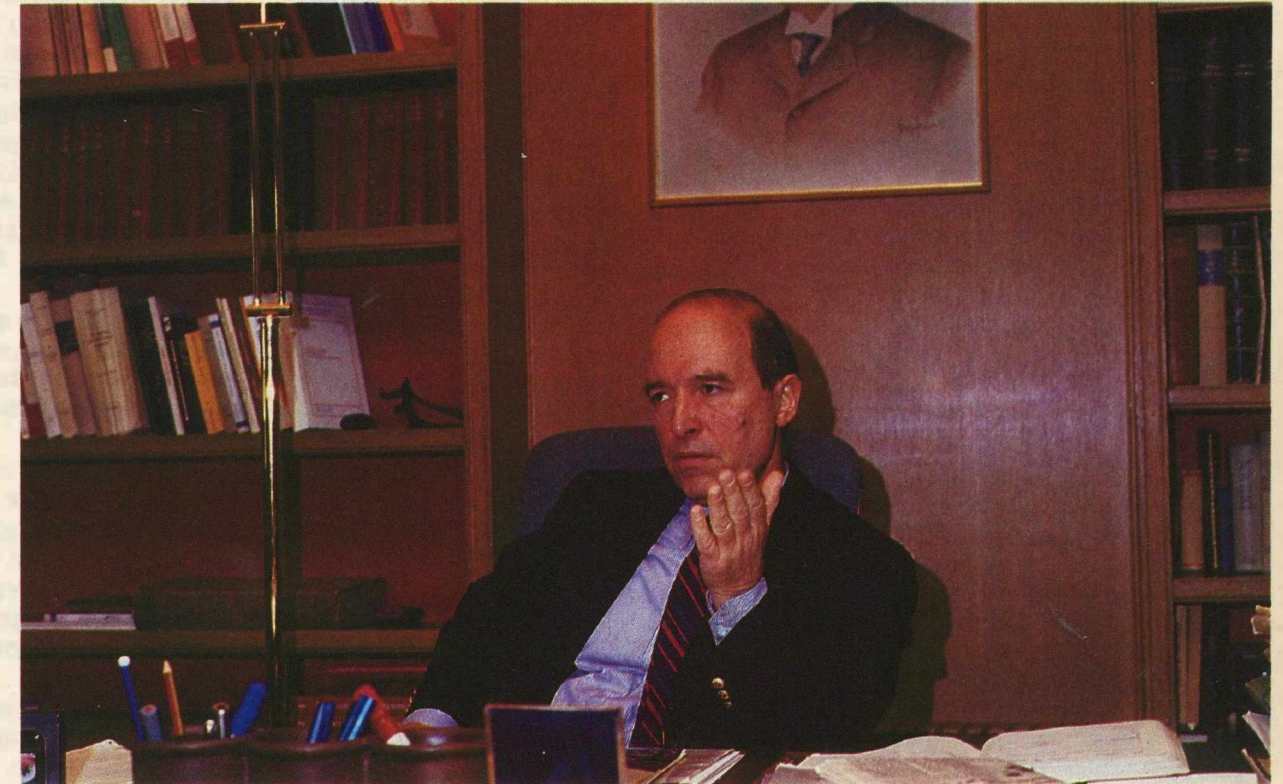
— Πράγματι, το ΠΑΣΟΚ μερικώς δεν έχει καταφέρει να ανακτήσει την αξιοπιστία του. Σε ορισμένα κοινωνικά στρώματα υπάρχουν πολλές αμφιβολίες. Χρειάζεται να μην εγκλωβιζόμαστε σε μια στάση αυτοθαυμασμού ή αυτοϊκανοποίησης, αλλά να ξεπεράσουμε την εσωστρέφειά μας.

— *Για να διευρύνω το ερώτημά μου: οι δημοσκοπήσεις δείχνουν ότι οι μισοί περίπου ψηφοφόροι δεν εμπιστεύονται τα κόμματα...*

— Επισημαίνετε πολύ σωστά ότι υπάρχει αποστροφή από την πολιτική. Ότι πολύς κόσμος θεωρεί πως οι πολιτικοί δεν προσφέρουν τίποτε καινούριο. Ότι ενδιαφέρονται μόνο για τα ατομικά τους συμφέροντα. Πολύς κόσμος πιστεύει ότι η Ελλάδα είναι χωρίς καθοδήγηση. Αν μάλιστα στις δημοσκοπήσεις υπήρχε το ερώτημα «σας εμπνέουν εμπιστοσύνη οι πολιτικοί;», εκτιμώ ότι ένα μεγάλο ποσοστό θα απαντούσε αρνητικά. Γι' αυτό και είναι τόσο πολλοί εκείνοι που επιλέγουν το λευκό ψηφοδέλτιο. Αυτό που χρειάζεται σήμερα είναι να δώσουν στον κόσμο ένα όραμα, μια προοπτική. Τα κόμματα να πείσουν ότι μπορούν να λύσουν τα καθημερινά προβλήματα.

— *Βρισκόμαστε, λοιπόν, σήμερα ενώπιον μιας συνολικής αναξιοπιστίας των πολιτικών όλων των χώρων;*

— Δεν νομίζω. Όλα όμως τα πολιτικά κόμματα έχουν φθαρεί. Εκφράζοντας την αντίληψη που έχει αυτή τη στιγμή ο μέσος πολίτης, θα έλεγα ότι θεωρεί τους πολιτικούς μίζερους στις επιδιώξεις τους, καθησυχαστικούς απέναντι στις αδυναμίες τους, με περιορισμένα οράματα. Βλέπει τον πολιτικό κόσμο ως μία ομάδα εσωστρεφής, χωρίς δυναμική, μια ομάδα που ενδιαφέρεται μόνο για το πώς θα συνεχίσει να ασκεί την

“ Ο επικεφαλής ενός κόμματος πρέπει να είναι ένας καλός διευθυντής ορχήστρας, και όχι να είναι ο ίδιος ολόκληρη η ορχήστρα. Ο επόμενος πρόεδρος θα εκλεγεί από το Συνέδριο ”

εξουσία και ελάχιστα για το πώς θα συμβάλει στην εξοδο από το σημερινό τέλμα.

— *Μιλήσατε για τέλμα. Μια μονοκομματική κυβέρνηση μπορεί να αντιμετωπίσει τη σημερινή κρίση;*

— Πιστεύω ότι ένα κόμμα δεν μπορεί μόνο του αυτή τη στιγμή να λύσει τα προβλήματα. Όμως, ευρύτερη συνεργασία είναι δυνατή μόνο ανάμεσα σε πολιτικές παρατάξεις που έχουν τους ίδιους ή παραπλήσιους στόχους. Δεν είναι δυνατή, επομένως, μεταξύ του ΠΑΣΟΚ και της Ν.Δ., που έχουν αντικρουόμενες θέσεις και προγράμματα. Η Δεξιά θέλει ουσιαστικά την εξαφάνιση του κράτους, ενώ εμείς πιστεύουμε ότι είναι απαραίτητη η παρουσία τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα. Οι απόψεις μας για τη λειτουργία της αγοράς είναι διαφορετικές και, βέβαια, ούτε λόγος για την κοινωνική πολιτική που οι νεοφιλελεύθεροι θέλουν να καταργήσουν.

— *Κύριε Σημίτη, αρκετοί υποστηρίζουν ότι η συνεργασία των δύο μεγάλων κομμάτων προσκρούει στην προσωπική αντίθεση Μητσotάκη - Παπανδρέου...*

— Δεν νομίζω ότι οι αρχηγοί των δύο κομμάτων παρεμποδίζουν τη διαμόρφωση κοι-

νών απόψεων στην κοινωνία. Ούτε νομίζω ότι πρόκειται να υπάρξει συναίνεση μεταξύ ΠΑΣΟΚ και Νέας Δημοκρατίας αν αλλάξουν οι ηγεσίες τους. Είναι ριζικά διαφορετικές οι πολιτικές τους.

— *Όταν μιλάτε για συνεργασία αναφέρεστε, λοιπόν, στις δυνάμεις της Αριστεράς;*

— Η συνεργασία σήμερα πρέπει να πάρει μορφή συνεννόησης στους χώρους δουλειάς, στους κοινωνικούς φορείς. Η συνεννόηση αυτή δεν είναι αναγκαία, αλλά σε κάποιο βαθμό ούτε και χρήσιμη, να στηρίζεται στις κορυφές. Όταν το ΠΑΣΟΚ γίνει κυβέρνηση πρέπει να επιδιώξει μια ευρύτερη συσπείρωση. Με ποιους και πώς είναι θέμα εκείνης της στιγμής.

— *Εσείς δεν μιλάτε για κυβερνητική συνεργασία με τις δυνάμεις της Αριστεράς;*

— Πρέπει να ξεφυγουμε από αυτή την τυποποιημένη σκέψη, η οποία θέλει από τώρα προκαθορισμό του πώς θα γίνει μια συνεργασία. Εάν εμείς ξεκαθαρίσουμε ότι χρειάζεται ένα ρεύμα πλειοψηφίας, μια ευρύτερη στήριξη μιας πολιτικής, μπορούμε πολύ εύκολα τη δεδομένη στιγμή να βρούμε με ποιο τρόπο θα γίνει αυτή η συμπα-

ράταξη όλων εκείνων που θέλουν να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα του τόπου. Τυποποίηση των σχημάτων από τώρα, είναι πολύ αρνητική.

— *Με συγχωρείτε που θα επιμείνω, αλλά στην Αριστερά ήδη διατυπώνεται η άποψη ότι θα πρέπει να υπάρξει μια συνεννόηση πριν τις εκλογές, στη βάση ενός προγράμματος και με δεσμευτικές ρήτρες εφαρμογής, ασχέτως του σχήματος που θα κληθεί να το εφαρμόσει.*

— Προσωπικά πιστεύω ότι τέτοιες απόψεις είναι λανθασμένες. Η εμπειρία έχει δείξει ότι κοινά προγράμματα, κοινές δηλώσεις, ρήτρες δεσμευτικές για τον έναν ή τον άλλο, δεν έχουν συνέχεια. Εκείνο το οποίο χρειάζεται είναι να δημιουργήσουμε σε όλο τον προοδευτικό χώρο τη συνείδηση ότι όλοι μαζί πρέπει να παλέψουμε να λύσουμε τα προβλήματα. Να δημιουργήσουμε με τη συνείδηση ότι κάποιοι οι οποίοι ανήκουν σε ένα άλλο κόμμα δεν είναι αντίπαλοι, αλλά μπορεί να είναι συνεργάτες.

— *Στην προσπάθεια γεφύρωσης των σχέσεων ΠΑΣΟΚ - Συνασπισμού, αποδίδετε βαρύτητα στην απαλλακτική εισήγηση του κατηγορού - βουλευτή Ν. Κωνσταντόπουλου και στην πρόταση της*

Μαρίας Δαμανάκη για κοινή στάση της αντιπολίτευσης;

— Η θέση του κ. Κωνσταντόπουλου παίζει κάποιο ρόλο, αλλά δεν είναι το κεντρικό θέμα. Η πρόταση της κυρίας Δαμανάκη είναι θετική και μπορεί να συμβάλει στην υπέρβαση των διαφορών

— **Συγκράτησα τον όρο «προοδευτικός χώρος» που χρησιμοποιήσατε πριν. Διευρύνω: δεν υπάρχουν προοδευτικοί άνθρωποι στη Ν.Δ. με τους οποίους θα μπορούσατε να συνεργαστείτε;**

— Όταν μιλώ για εκσυγχρονισμό, δεν εννοώ έναν τεχνοκρατικό εκσυγχρονισμό, ένα καλύτερο σύστημα στη διακίνηση των εγγράφων στη Δ. Διοίκηση — όπως τον αντιλαμβάνεται ο κ. Έβερετ. Αναφέρομαι στον κοινωνικό εκσυγχρονισμό, που ακολουθεί αξίες. Αν υπάρχουν στελέχη της Ν.Δ. που ασπάζονται αυτές τις αρχές, δεν υπάρχει αντίρρηση να συνεργαστούν και αυτοί σε μια τέτοια προσπάθεια. Αλλά δεν θα αρχίσω να ψάχνω ποιοι έχουν τέτοιες απόψεις. Το ΠΑΣΟΚ θα πρέπει να στηρίξει τις απόψεις του και στην πορεία όσοι μπορούν να εργαστούν στην ίδια κατεύθυνση, ας έλθουν. Αποκλεισμοί δεν υπάρχουν.

— **Δεν θεωρείτε, δηλαδή, τον κ. Έβερετ εκσυγχρονιστή.**

— Βεβαίως όχι.

— **Σας ρωτώ, γιατί αρκετές φορές το όνομα του κ. Έβερετ, αλλά και το δικό σας, ενεπλάκησαν σε σενάρια κεντροδεξιών λύσεων.**

— Μπορεί κάποιοι στη Δεξιά να επιδιώκουν τη συγκρότηση μιας ευρύτερης βάσης, με τη συνεργασία προσώπων από άλλους πολιτικούς χώρους. Όσο για μένα, πιστεύω ότι με αναμινγνούν για να δημιουργήσουν μια αρνητική εντύπωση, για να με συκοφαντήσουν. Μερικοί πιστεύουν ότι στην εσωκομματική διαμάχη όλα τα μέσα είναι θεμιτά. Και πρέπει να καταλάβουν ότι αυτό είναι λάθος. Δεν είναι θεμιτή η φημολογία με ατεκμηρίωτους ισχυρισμούς. Εκείνο που είναι απαραίτητο στο κόμμα για να διασφαλισθεί η ενότητά του, είναι η αναμέτρηση γύρω από θέσεις.

— **Εσείς πολλές φορές έχετε εκφράσει διαφορετικές απόψεις από την επίσημη κομματική γραμμή. Όπως όταν είπατε ότι πρέπει να γίνει η «δίκη των δικών» για να διαλυθούν οι υποψίες που βαρύνουν τον πολιτικό κόσμο.**

— Η εξέλιξη πιστεύω ότι με δικαίωσε. Η αποδεικτική διαδικασία έδειξε ότι τα στοιχεία που είχαν συγκεντρωθεί εις βάρος του προέδρου του ΠΑΣΟΚ, δεν τεκμηριώναν την κατηγορία. Δεν ευσταθούσαν οι ισχυρισμοί για δωροδοκία, κακή διαχείριση του δημόσιου χρήματος, και συναλλαγή με την Τράπεζα Κρήτης. Η κοινή γνώμη έχει πει-

σθεί ότι δεν μπορεί να αποδοθεί ποινική ευθύνη.

— **Αν ωστόσο εκδοθεί καταδικαστική απόφαση, εσείς προσωπικά θα την αποδεχθείτε;**

— Κάνετε μια υπόθεση, την οποία δεν θέλω να δεχθώ. Η δίκη βρίσκεται σε εξέλιξη και πιστεύω ότι δεν μπορεί να υπάρξει καταδίκη.

— **Ο γραμματέας του ΠΑΣΟΚ, κ. Άκης Τσοχατζόπουλος, ξεκαθάρισε ότι σε περίπτωση καταδίκης «θα υπάρξουν αντιδράσεις πάσης μορφής». Συμφωνείτε με μια τέτοια στάση του κόμματός σας;**

— Επιμένετε σε μια πιθανότητα που εγώ δεν συμμερίζομαι. Αλλά σ' αυτήν την υποθετική περίπτωση, τα όργανα του κόμματος, ο πρόεδρος και το Εκτελεστικό Γρα-

“ Αποδείχθηκε ότι δεν ευσταθούσαν οι ισχυρισμοί για δωροδοκία και συναλλαγή του Α. Παπανδρέου με την Τράπεζα Κρήτης. Και οι δικαστικές αποφάσεις κρίνονται ”

φείο, θα καθορίσουν την πολιτική μας. Επιφυλάσσομαι μέχρι εκείνη τη στιγμή. Δεν μπορώ να προκαταλάβω τις αποφάσεις.

— **Δηλαδή τις προκατέλαβε ο κ. Τσοχατζόπουλος;**

— Ο κ. Τσοχατζόπουλος έκανε μια εκτίμηση.

— **Δεν σκέφτεστε ότι το ΠΑΣΟΚ, αμφισβητώντας τη λειτουργία των θεσμών, ίσως καταγραφεί ως παράγων ανωμαλίας;**

— Κάθε δικαστική απόφαση υπόκειται σε κριτική. Δεν νομίζω ότι κάποιος που θέλει μια κοινωνία πιο ελεύθερη μπορεί να στηρίξει την άποψη ότι οι δικαστικές αποφάσεις δεν υπόκεινται σε κριτική. Το ΠΑΣΟΚ δεν πρόκειται να καταγραφεί ως παράγων ανωμαλίας αν εκφράζει την κοινή γνώμη. Άλλωστε και οι δικαστικές αποφάσεις πρέπει να υπηρετούν τους θεσμούς. Μπορεί να υπάρξουν αποφάσεις με αρνητικές επιπτώσεις στους θεσμούς.

— **Ας έλθουμε, λοιπόν, στο ρεαλιστικό: τερο, κατά την εκτίμησή σας, σενάριο: της αθώωσης του κ. Παπανδρέου. Ορι-**

σμένοι υποστηρίζουν ότι σε μια τέτοια περίπτωση, μετά το τέλος της δίκης θα ανοίξει το κεφάλαιο της διαδοχής του. Εσείς συμμερίζεστε αυτή την πρόβλεψη;

— Δεν πιστεύω ότι το θέμα της ηγεσίας του ΠΑΣΟΚ συναρτάται με τη δίκη. Το ΠΑΣΟΚ εξέλεξε ομόφωνα στο τελευταίο συνέδριό του ως πρόεδρο τον Ανδρέα Παπανδρέου. Το καταστατικό ορίζει ότι η θητεία του είναι τέσσερα χρόνια. Δεν υπάρχει, επομένως, τέτοιο θέμα.

— **Με δεδομένα τα προβλήματα υγείας του κ. Παπανδρέου, κάποια στελέχη του κόμματός σας υποστήριξαν ότι υπάρχει κενό εξουσίας. Συμμερίζεστε αυτή την άποψη;**

— Όχι. Αντίθετα, υπάρχει υπερσυγκεντρωτισμός εξουσίας.

— **Καταγράφεστε, είτε το επιθυμείτε είτε όχι, ως ένας από τους μελλοντικούς διεκδικητές της ηγεσίας στο ΠΑΣΟΚ. Όταν έλθει η στιγμή της διαδοχής, θα είσθε υποψήφιος για την αρχηγία του κόμματος;**

— Όπως σας είπα, το ΠΑΣΟΚ έχει αυτή τη στιγμή πρόεδρο, και δεν υπάρχει θέμα αλλαγής του. Πρέπει, όμως, να σας πω ότι η λέξη αρχηγός μου είναι ξένη, διότι δημιουργεί την εντύπωση ότι ένα κόμμα εξαρτάται από ένα μόνο πρόσωπο. Ένα σύγχρονο κόμμα πρέπει να έχει συλλογικές λειτουργίες και όργανα που συνεδριάζουν τακτικά και αποφασίζουν πολιτικές. Σε ένα τέτοιο κόμμα ο επικεφαλής πρέπει να είναι ένας καλός διευθυντής ορχήστρας. Δεν πρέπει, όμως, να είναι ο ίδιος η ορχήστρα. Ο Α. Παπανδρέου ίδρυσε, διαμόρφωσε με την πολιτική του το ΠΑΣΟΚ, καθόρισε τη φυσιογνωμία του. Όσοι θα έλθουν μετά από αυτόν θα πρέπει να παίξουν έναν διαφορετικό ρόλο, γιατί η λειτουργία του κόμματος οφείλει να ανταποκρίνεται στις σημερινές κοινωνικές ανάγκες, και όχι στις αντίστοιχες του 1975. Θεωρώ δηλαδή ότι κανείς στο ΠΑΣΟΚ δεν θα πρέπει να επιδιώκει να αντικαταστήσει τον σημερινό πρόεδρο... Αλλά πρέπει να σας πω ότι θεωρώ τη διαδοχολογία ως την άλλη πλευρά της νοοτροπίας του αρχηγισμού. Οφείλουμε να ξεφύγουμε από την υποκειμενικοποίηση της πολιτικής. Η πολιτική αντιπαράθεση πρέπει να αφορά πολιτικές και όχι πρόσωπα. Δεν εξυπηρετεί, συνεπώς, έναν τέτοιο στόχο η συζήτηση γύρω από προσωπικές επιδιώξεις.

— **Όταν έλθει η στιγμή της διαδοχής, ποιο εκλεκτορικό σώμα θα αναδείξει τον νέο πρόεδρο του ΠΑΣΟΚ;**

— Αυτό προβλέπεται από το καταστατικό. Η εκλογή θα γίνει από το Συνέδριο. Οι άλλες απόψεις που εκφράζονται, δεν είναι σύμφωνες με τους κανόνες που ισχύουν και, άρα, δεν μπορούν να εφαρμοσθούν. ▀